

İÇMİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI BÖLÜMÜ MEZUNİYET PROJESİ DERSİ TASARIMI VE UYGULAMASI; ANTALYA BELEK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Ayşenur Ekrem^a , Kerim Çetinkaya^a , Sema Kırıcı^a , Nihan Ünal^b , Nur Uyanık Çirkin^a , İnci Dilaveroğlu^c , Selman Çelik^a

^aAntalya Belek Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, TÜRKİYE

^bBir kuruma bağlı değil, Antalya, TÜRKİYE

^cBir kuruma bağlı değil, Ankara, TÜRKİYE

* Sorumlu Yazar: ayşenur.karatas@belek.edu.tr

(Geliş/Received: 19.08.2025; Düzeltme/Revised: 25.09.2025; Kabul/Accepted: 27.09.2025)

ÖZ

Mezuniyet Projesi dersi, Antalya Belek Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü lisans programında, 8. dönem öğrencilerine yönelik olarak sunulan ve mesleki yeterliliklerin bütüncül olarak değerlendirildiği bir derstir. Bu ders, içmimarlık eğitimi süresince edinilen bilgi, beceri ve yetkinliklerin uygulamaya aktarılması, öğrencilerin mesleki olgunluk düzeylerinin gözlemlenmesi açısından kritik bir rol oynamaktadır. İçmimarlık eğitimi veren pek çok kurumda olduğu gibi, bu derste öğrencilerden özgün bir proje önerisi geliştirmeleri beklenmektedir. Ancak günümüzde hızla dijitalleşen dünyada, içmimarlık eğitiminin de bu dönüşüme entegre olması gerekliliği doğmuştur. Bu bağlamda, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Antalya Belek Üniversitesi'nde Mezuniyet Projesi dersine yönelik uygulanan ders tasarımı; dijital dönüşümün gereklerini dikkate alan, proje tasarımına ek olarak bir tez yazımı sürecini içeren ve çeşitli değerlendirme ölçütlerini barındıran yenilikçi bir model olarak kurgulanmıştır. Bu çalışmanın amacı, söz konusu ders tasarımının öğrenciler tarafından nasıl deneyimlendiğini ortaya koymak ve bu doğrultuda dersin yenilikçi yapısının iyileştirilmesine katkı sağlamaktır. Araştırmanın örneklemini, 2023-2024 eğitim yılı bahar döneminde Mezuniyet Projesi dersini alan İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcılara açık uçlu sorulardan oluşan bir anket uygulanmıştır. Katılımcıların verdikleri yazılı yanıtlar içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırma, içmimarlık eğitiminde dijital dönüşümün uygulanabilirliğini değerlendirme ve bu dönüşümün öğrencilerin proje geliştirme ve sunum süreçlerine etkisini anlama açısından önem taşımaktadır. Elde edilen bulgular hem mevcut ders yapısının iyileştirilmesine hem de dijital dönüşüm temelli içmimarlık eğitimi modellerine katkı sağlayacak öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: İçmimarlık Eğitimi, Mezuniyet Projesi, Dijital Dönüşüm, Ders Tasarımı.

DEPARTMENT OF INTERIOR ARCHITECTURE AND ENVIRONMENTAL DESIGN GRADUATION PROJECT COURSE DESIGN AND IMPLEMENTATION; ANTALYA BELEK UNIVERSITY

ABSTRACT

The Graduation Project course is offered to senior students in the Department of Interior Architecture and Environmental Design, Faculty of Art and Design, Antalya Belek University. It provides a holistic assessment of professional competencies. This course plays a critical role in transferring the knowledge, skills, and competencies acquired during interior architecture education into practice, as well as in observing students' professional maturity. As is the case in many institutions offering interior

architecture education, students are expected to develop an original project proposal. However, in today's rapidly digitalizing world, interior architecture education must integrate this transformation. In this context, the course design implemented for the Graduation Project course at Antalya Belek University for the 2023-2024 academic year was developed as an innovative model that considers the requirements of digital transformation, incorporates a thesis writing process in addition to project design, and evaluates various criteria. The purpose of this study is to reveal how students experience this course design and, accordingly, contribute to improving the course's innovative structure. The study sample consisted of fourth-year students in the Department of Interior Architecture and Environmental Design taking the Graduation Project course in the spring semester of the 2023-2024 academic year. Participants were administered a survey consisting of open-ended questions. Their written responses were evaluated using content analysis. This research is important for assessing the applicability of digital transformation in interior architecture education and understanding its impact on students' project development and presentation processes. The findings aim to offer recommendations that will contribute to both improving the current course structure and developing digitally based interior architecture education models.

Keywords: Interior Architecture Education, Graduation Project, Digital Transformation, Course Design.

1. GİRİŞ

İçmimarlık (ve Çevre Tasarımı) eğitiminde müfredatın her döneminde tasarım stüdyosu dersine yer verilmesi öğrencinin tasarım becerisinin gelişmesi açısından önemlidir. 4 senelik bu bölümün son döneminde yer alan Mezuniyet Projesi, Bitirme Projesi gibi çeşitli isimlerle tüm içmimarlık (ve çevre tasarımı) bölümlerinin müfredatında yer alan ders ise hem tasarım stüdyosu hem de diğer derslerle beraber öğrencinin tasarım becerisinin ve akademik bilginin test edildiği bir derstir. Cordan ve diğerleri (2014), içmimarlık mezuniyet projesini, öğrencilerin daha önce karşılaşmadıkları karmaşık mekânsal problemler için kapsamlı, yaratıcı, yenilikçi ve uygulamaya dayalı tasarım çözümleri geliştirdikleri ve geliştirdikleri tasarım önerileriyle jüri üyelerini ikna ettikleri süreç olarak tanımlamıştır.

Mezuniyet Projesi dersinin uygulaması açısından küçük farklılıklar olsa da içmimarlık eğitimi veren üniversitelerde genellikle bir yapı üzerindeki problemleri çözerek tasarım yapma üzerine kurulmuştur. 1900'lü yıllardan itibaren profesyonel bir iş olan iç mekân tasarımı (Kaptan, 2003), temsiliyet araçlarına ihtiyaç duymuştur. Tasarım eğitiminde de mezuniyet sonrasında profesyonel hayatta tasarım sürecinde de tasarımcılar problem çözme sürecinde çizim, diyagram, maket gibi görsel ve fiziksel araçları kullanmaktadır (Chan, 1990). Bu araçlar hem düşünme biçimini hem de tasarımın gelişimini etkilemektedir. Dijital

Çağda, teknoloji de bu temsiliyet araçlarından biri olması gereklidir. Çünkü temsil biçimlerinin çeşitliliğinin ve kullanım zamanlamasının, yaratıcı düşünmeyi ve problem çözme kapasitesini doğrudan etkilemektedir.

1.1. Literatür Taraması

Öne çıkan çalışmalardan ilki olarak, Weigand ve Harwood'un (2007) çalışmasında İçmimarlık lisans eğitimi ardından yapılan lisansüstü eğitim üzerine tartışmış olsalar da bu çalışma proje tabanlı tasarıma araştırmayı entegre etmenin gerekliliğini tartışmaktadır. Profesyonel uygulama yapılan proje ile beraber araştırmaya dayalı bir eğitim anlayışını birleştirerek kanıta dayalı tasarım (Evidence-based design) yapılması üzerine kurulması gerektiğini savunmaktadırlar. Bu çalışmada içmimarlık lisansüstü programlarının hem pratik uygulamayı hem de makale temelli araştırmayı besleyen bir soyutlama düzeyine ulaşması gerektiği belirtilmektedir. Bu şekilde hem alandaki yayın artışına hem de mezun olacak öğrenciye bilgi öğretim becerisi kazandırma misyonu desteklenmiş olacağını ifade etmektedirler. Böylelikle hem mesleki hem de akademik yönle hitap edilmesi gerekliliği savunulmaktadır.

Elsamanoudy ve Elsayed (2014), dünya genelinde iç mekân tasarımı programlarındaki mezuniyet projelerinin çeşitliliği ve bu projelerin değerlendirilmesinde karşılaşılan zorluklara odaklanmıştır. Araştırma, özellikle

öğrencilerin mezuniyet projelerinin konusunu seçebildiği sistemlerde, projelerin boyut, alan ve metodolojik farklılıklar göstermesi nedeniyle jürilerin öğrencileri objektif ve adil bir şekilde değerlendirmesinin zor olduğunu vurgulamaktadır. Çalışmanın amacı, iç mekân tasarımı programlarındaki mezuniyet projelerini farklı tip ve konulara göre sınıflandırmak ve öğrenciler arasında eşitliği sağlayacak ortak değerlendirme kriterlerini geliştirmektir. Böylece, öğrencilerin proje başarısı tutarlı ve ölçülebilir bir şekilde değerlendirilebilecek, akademik ve uluslararası standartlarla uyumlu bir derecelendirme sistemi oluşturulacaktır.

Fitoz (2015)'ün çalışmasında ise, Türkiye'de içmimarlık eğitiminin tarihsel gelişimini, Sanayi-i Nefise Mektebi ve Devlet Güzel Sanatlar Akademisi gibi kurumların temelini attığı eğitim modellerinden başlayarak günümüz lisans ve lisansüstü programlarına kadar olan süreci analiz etmiştir. İçmimarlık eğitiminin disiplinler arası yaklaşımını, sanat ve bilim temelli yapısını vurgulayan çalışma, öğrenci istatistikleri ve mezuniyet verileriyle desteklenerek eğitimdeki çeşitlilik ve dönüşümleri ortaya koymuştur. Makale, iç mimarlık mesleğinin gelecekteki rolüne dair öneriler sunarken, sürdürülebilir, yenilikçi ve kullanıcı odaklı bir eğitim anlayışının önemini vurgulamaktadır.

Alnejem (2018) ise çalışmasında mezuniyet projesi değerlendirmesi incelenmiştir. Yazar makalesinde, Oman College for Management & Technology'nin içmimarlık bölümü mezuniyet projelerinin değerlendirilmesinde kullanılan kriterleri inceleyerek, güncel gereksinimler ve uluslararası uygulamalar doğrultusunda geliştirilmiş bir değerlendirme sistemi önermektedir. Yazar, mevcut kriterlerin yaratıcılık, sürdürülebilirlik, modern malzeme ve teknoloji kullanımı gibi alanlarda yetersiz kaldığını belirterek; tasarım ilkeleri, planlama, sürdürülebilirlik, iç mekân teknolojileri, teknik ve bilgisayar becerileri, sunum yetkinlikleri gibi çok boyutlu ölçütler eklenmesini savunmaktadır. Karşılaştırmalı analizler, yeni kriterlerin değerlendirme sürecini daha kapsamlı ve dengeli hale getirdiğini göstermiş; ayrıca yerel kültür ve mirasa duyarlı proje konularının teşvik edilmesi ile müfredatın mezuniyet projelerini destekleyecek şekilde güncellenmesi önerilmiştir.

Mezuniyet projelerinin etkinliğini araştıran bir diğer çalışma da Ghonim ve Eweda (2018)'nin çalışmasıdır. Bu makale, mimarlık eğitiminde bitirme projelerinin yönetimi, denetimi ve değerlendirilmesine yönelik en iyi uygulamaları araştırmaktadır. Akademisyenlerin katıldığı anket çalışmasıyla proje konularının belirlenmesi, denetim süreçleri, öğrenci çalışma şekilleri ve değerlendirme kriterleri gibi altı temel alan incelenmiştir. Sonuçlar, proje konularının karmaşıklığı ve öğrenci uzmanlığıyla uyumunun önemini vurgularken, öğrencilerin konu seçiminde esnekliğe sahip olması, disiplinler arası çalışmaların teşvik edilmesi ve jüri değerlendirmelerinin yaygınlığını ortaya koymuştur. Ayrıca, optimal denetim için öğretim üyesi-öğrenci oranının 1:4-1:5 olması önerilmiş, tasarım ve araştırma süreçlerinin entegrasyonunun projelerin başarısındaki kritik rolü vurgulanmıştır. Çalışma, mimarlık eğitiminde bitirme projelerinin etkinliğini artırmak için yönergeler sunarak, bu projelerin mesleki hazırlık ve yaratıcılık açısından taşıdığı önemi özetlemektedir.

AboWardah (2020), çalışmasında ise mimarlık eğitimi bağlamında mezuniyet projeleri sürecinde araştırma (research) ile şematik tasarım (schematic design) aşamaları arasındaki boşluğu nasıl azaltılabileceğini inceliyor. Öğrencilerin araştırma aşamasında topladıkları verilere dayanarak şematik tasarım fikrine geçerken — yani teori/pratik dönüşümünde — yaşadıkları zorluklar ele alınmaktadır. Makale, bu geçiş sürecini “predesign bridging phase” (ön tasarım geçiş aşaması) olarak adlandırıyor ve bu aşamanın yapılandırılması için öğretimsel bir çerçeve öneriyor. Araştırmadan tasarıma geçiş konusundaki eksiklikleri formel olarak tanımlaması ve bu geçişi iyileştirecek somut öğretim stratejileri önermesiyle önemi artmaktadır. Özellikle tasarım stüdyolarında kullanılması gereken öğretim yöntemleri konusunda rehberlik sağlamaktadır. Öğrencilere ise, tasarım dilini geliştirecek araçlar önermektedir.

Ding (2020) ise çalışmasında mimarlık bölümünde mezuniyet projelerinde konu seçimi konusuna değinmiştir. Konuların büyük ve karmaşık ya da fazla küçük ölçekli seçilmesi, gerçeklikten kopuk konulara yöneliş ya da dersi geçme odaklı konu belirlenmesi gibi sorunların fark edilmesi üzerine süreci

iyileştirmek için öneriler sunmaktadır. Bu bakımdan mesleğe hazırlayacak, ilgi alanlarına yönelik, akademik literatüre katkı sağlayacak ve tüm üniversitelerde uygulanabilir kriterler sunmaktadır.

Bir diğer çalışma olan Üst ve Güler (2021)'in çalışmasında ise mezuniyet projesi uygulaması olarak yeniden işlevlendirme önerileri üzerinden koruma bilincini artıran bir süreç uygulanmıştır. Bu çalışmada öğrencinin görevi, işlevini yitirmiş ve korunması gereken bir yapı üzerinde güncel ihtiyaçları karşılayacak şekilde yeniden işlevlendirme yaparak karşısına çıkan sorunlara çözüm ürettiği bir tasarım sürecidir. Bu çalışmada öğrenciler belli bir ölçüde koruma hassasiyeti geliştirdikleri ancak teoride öğrendiklerini pratikte uygulamada zorlandıkları fark edilmiştir. Bunun sonucunda müfredatta yeniden işlevlendirmeye yönelik zorunlu ve seçmeli ders eklenmesi ve dönemlik tasarım stüdyolarından en az birinde yeniden işlevlendirme içerikli bir proje sürecinin faydalı olacağı sunulmuştur.

Usta ve diğerlerinin (2022) çalışması da içmimarlık bölümlerindeki mezuniyet projeleri üzerinedir. Bu makale, Türkiye'deki iç mimarlık bölümlerinde yürütülen mezuniyet projelerini, eğitim süreci ile mesleki uygulama arasındaki köprü işlevi üzerinden değerlendirmektedir. Yazarlar, farklı üniversitelerden seçilen projeleri konu seçimi, tasarım yaklaşımı, teknik yeterlilik, uygulama detayları, sunum biçimi ve özgünlük kriterleriyle inceleyerek, bu projelerin sektörel beklentilerle ne ölçüde örtüştüğünü analiz etmiştir. Bulgular, mezuniyet projelerinin öğrencilerin teorik bilgi ve pratik becerilerini bütünleştirdiğini, ancak teknik hassasiyet, malzeme bilgisi ve uygulama odaklı çözüm üretme konularında farklı üniversiteler arasında belirgin seviyelerde farklılıklar olduğunu göstermektedir. Çalışma, mezuniyet projelerinin mesleğe hazırlıkta kritik bir aşama olduğunu vurgularken, sektörle daha uyumlu ve uygulanabilir tasarımlar için eğitim müfredatında teknik ve uygulama becerilerine daha fazla yer verilmesi gerektiğini önermektedir.

Üst ve diğerlerinin (2024) çalışmasında ise, içmimarlık eğitiminde mezuniyet projesi dersinin öğrencilerin aldıkları teorik bilgileri uygulamaya dökerek karmaşık tasarım

problemlerine çözüm üretmelerini sağladığı ve mesleğe geçişin önemli bir eşiğini temsil ettiğini ifade etmiştir. Çalışmada, bitirme projesi yarışması olan "MEKAN" yarışması kitapçığında yer alan içmimarlık bitirme projeleri ve üniversitelerin web sitelerinden ulaşılan ders içerikleri üzerinden Türkiye'deki okulların karşılaştırması yapılmış. Farklı üniversitelerin bitirme projeleri uygulamalarının ve bunun içmimarlık eğitimine olan katkısının anlaşılması hedeflenmiştir.

Temelde mimarlık eğitiminde dijitalleşme açısından ise önemli çalışmalardan biri Oxman (2008)'in çalışmasıdır. Bu makale, dijital mimarlığın tasarım eğitimi üzerindeki etkilerini ve pedagojik açıdan getirdiği zorlukları inceler. Oxman, dijital teknolojilerin yalnızca bir araç değil; aynı zamanda tasarım bilgisini, düşünme biçimlerini, süreç modellerini ve eğitim ortamını kökten dönüştüren bir paradigma olduğunu savunur. Çalışmada, geleneksel "kâğıt temelli" stüdyo modelinden "dijital ortam temelli" tasarım pedagojisine geçişin teorik ve pratik boyutlarını tartışır. "Design as research" yaklaşımını vurgular; yani stüdyo hem tasarım üretim alanı hem de araştırma laboratuvarı olarak görülmelidir. Bu modelde öğrenciler, dijital araçları sadece uygulama değil, deneysel keşif için de kullanır. Oxman'ın bu çalışması, dijital çağda mimarlık eğitiminin sadece teknolojiyi entegre etmekten ibaret olmadığını, aksine tasarım bilgisinin doğasını ve pedagojik modelleri yeniden tanımlamayı gerektirdiğini vurgulayan temel kaynaklardan biridir.

1.2. Amaç

Literatürde görüldüğü üzere (Cordan vd., 2014; Alnejem, 2018), mezuniyet projelerinin değerlendirilmesinde yenilikçi yaklaşımlar ve uygulanabilirlik kritik öneme sahiptir. Ayrıca bu süreçte proje ile birlikte yürütülen makale-tez çalışması da süreci destekleyecektir (Weigand ve Harwood, 2007). Mezuniyet Projesi sürecinin sonunda, finalde ise, öğrencilerin adil ve eşit değerlendirildiği kriterler oluşturulmalıdır (Elsamanoudy ve Elsayed, 2014; Alnejem 2018). Dijital dönüşümü sağlayan ve destekleyen bir ders tasarımı yapılarak bu ders tasarımının öğrenciler üzerindeki etkisi araştırılması amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Kapsamı ve Metodolojisi

Bu bağlamda, Antalya Belek Üniversitesi'nde İçmimarlık ve Çevre Tasarımı bölümünün 8. döneminde yer alan Mezuniyet Projesi dersinin uygulamasında proje sürecine 3. bölümde anlatılmış olan eklemeler ve teknolojiyle dönüşen dünyaya uyum sağlayacak kriterler ekleyerek yeni bir ders tasarımı ve uygulaması yapılmıştır. Bu ders kapsamında 2023-2024 döneminde bu dersi alan öğrencilerle uygulama gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler üzerindeki etkisi, anket aracılığı ile ölçmek amaçlanmıştır. Anket, açık uçlu sorular şeklinde uygulanmıştır. Uygulanan anket içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. İçerik analizi ise, öğrencilerin cevaplarının kendi aralarında karşılaştırılması ile yapılmıştır.

2. İÇMİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI BÖLÜMÜ MEZUNİYET PROJESİ DERSİ

Mezuniyet Projesi dersi, Antalya Belek Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı bölümü müfredatında "ICM 402" kodu ile 8. Dönem dersi olarak yer almaktadır. Ders, öğrencinin okul projesi olarak aldığı son projedir ve 4 saat sadece uygulamalı olarak İşletme Mesleki Eğitim dersi ile eş zamanlı işlenmektedir (Kırıcı vd., 2025). Dersin ulusal kredisi 2, AKTS 4'tür. Mezuniyet Projesi dersini tamamlamış olan öğrenci, belirli bir mesleki olgunluğa eriştiği kabul edilir. Bu derste eğitim süresince aldığı tüm derslerden aldığı mesleki ve akademik bilgi birikimi ve kendi uğraşıyla kazandığı becerilerle beslenerek bir danışman yürütücülüğünde mevcut durumu değerlendirerek, karşısına çıkan çeşitli problemleri çözerek, güvenilir kaynaklara erişerek araştırma yapmaktadır. Dersin kapsamında öğrenci tasarladığı projenin

düşünsel arka planını sözlü ve yazılı şekilde ifade etme becerilerini geliştirdiği çok katmanlı bir süreçtir. Dersin amacı İçmimarlık ve Çevre Tasarımı bölümünü tamamlamak üzere olan İçmimar ve Çevre Tasarımcısı olma adayı olan öğrenciyi Mezuniyet Projesi dersi konu başlıklarıyla mesleki yeterliliğini sınamak ve geliştirmektir. Mezuniyet Projesi dersindeki çalışmaların yürütülmesi ve değerlendirilmesi konularında yapılacak tüm işlemlerle ilgili "Antalya Belek Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Mezuniyet Projesi Yönergesi" ile usul ve esasları düzenlenmiştir.

Yönergede de belirtildiği üzere, Mezuniyet Projesi dersini alan her öğrenciye bir danışman öğrenci atanır. Danışman atanma süreci bir önceki dönemde gerçekleşir ve Dekanlığa bildirilir. Başkanlıkça duyurulan tarihte ve yerde ilgili dersi alacak öğrencilere dersin içeriğiyle ilgili bilgilendirme semineri yapılır, seminer sonunda öğrenciler danışman olarak seçebilecekleri öğretim elemanlarından bir sıralama yaparak başvurusunu yapar. Başvurular Bölüm Başkanlığınca belirlenen tarihte toplanan Akademik Kurulunca değerlendirilir ve öğrenci tercihlerine göre danışman atamaları gerçekleştirilir. Ardından öğrencilere hangi danışmanlara atandıkları duyurulur. Öğrenciler atanan danışmanlarıyla görüşmelerini yaparak konu seçimini tamamlar ve belirlediği konuyu danışmanın onayını alarak yazdığı dilekçe ile Bölüm Başkanlığınca belirlenen tarihe kadar başvurusunu yapar. Akademik takvimde belirtilen ders kayıtları başlamadan önce bölüm panosu veya internet sayfasında öğrencilere ilan edilir ve Dekanlığa bildirilir. 2023-2024 eğitim öğretim yılında dersi alan öğrencilerin konuları Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1. 2023-2024 eğitim öğretim yılı Mezuniyet Projesi Konuları

KONU ADLARI	
1	Doğa Tarihi Müzesi
2	Olbia Çarşısı'nın Yeniden Canlandırılması; Olbia Toplum Merkezi
3	Turizm Bölgelerinde Eski ve Yarım Kalmış Yapıların Tekrardan Canlandırılması, Serik Bölgesinde Bir Villanın Dış Kliniğine Dönüşümü Örneği
4	Pop Art Sanat Akımının Butik Otele Yansıması
5	Yenilenebilir Enerji ve Yeşil Mimari: Sırrın Özel Kebirhan Acil Poliklinik ve Dış Hastanesi
6	Birinci Ulusal Mimarlık Akımının İzinde: Belediye Hizmet Binası Tasarımı ve Uygulamaları Atakum Örneği
7	Yeniden İşlevlendirme ile Sanat Galerisi Tasarımında Yerel Kültür ve Teknoloji Kullanımı; Yeni Mahalle Örneği
8	Yüzyıl Ortası Modern Mimarinin Çiftlik Evi Tasarım Araştırması
9	Mekân Tasarımında Teknoloji ve Yerellik: Butik Otel Örneği
10	Profesyonel Sporcular İçin Spor ve Sağlık Merkezi Projesi: Görükle Örneği

11	Otel İç Mekân Tasarımında Sürdürülebilirlik: Nardaran Bölgesinin Otel Tasarım Örneği
12	Antalya İli Kepez İlçesinde Yer Alan Dokuma Parktaki Müze Türlerinden Modern Sanat Galerisinin Günümüze Uygun Şekilde Revize Edilmesi
13	Okul Öncesi Kurumlarda Montessori Eğitimi Yaklaşımının Mekâna Yansımaları
14	Antalya Muratpaşa İlçesinde Karma Kullanımlı İş Kompleksi Tasarımı
15	Sağlık ve Spor Merkezi Tasarımı
16	Güzellik Merkezi/Kliniği Tasarımı
17	İskandinav Konseptli Butik Otel: Deprem Farkındalığı, Kavram Yansımaları, Sanat Akımı ve Tasarım İlkelerince Değerlendirilmesi
18	Çağdaş Müze Yaklaşımı ve Sanayi Müzesi
19	Metro İstasyonlarındaki Gürültü Probleminin Plastik Sanat Eserleri ile Kontrolü
20	Sürdürülebilir Mimari ve İç Mimaride Geçici Konaklama
21	Antakya Post Modern Sanat Müzesi
22	Estetik Cerrahi ve Güzellik Merkezi Tasarımı
23	Bedesten Formunda Süpermarket Tasarımı
24	Art Nouevau ve Barok Sanat Akımlarıyla Tasarlanmış Hamam
25	Diş Kliniği Tasarımı
26	Ekolojik Mobilya Atölyesi “Ecolife”
27	Bale Okulları Projelerinin Çocuklara Daha Uygun Bir Mekân Olarak Uygulanması
28	Villa Tasarımı
29	Kütüphane Mimarisinde Kullanıcı Odaklı Tasarım, Teknoloji Entegrasyonu ve Görme Engelli Bireyler İçin Erişilebilir Hizmetler: Geleneksel İhtiyaçlardan Geleceğe Yönelik Bir Bakış
30	Butik Göz Tıp Merkezi Tasarımı
31	Tarihi Butik Otel Restorasyon Projesinin, Mimari Mirasın Korunması ve Canlandırılmasındaki Rolü

3. MEZUNİYET PROJESİ DERSİ TASARIMI

ICM 402 kodlu Mezuniyet Projesinin yürütülüşü mezuniyet projesi ve tez yazımı olmak üzere 2 aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşama olan proje, belirlenen mekânın işlevsel tasarımından oluşmaktadır. 2023-2024 eğitim döneminde Mezuniyet projesi alan öğrenciler hem projeleri konumlarını hem de konumda yer alan yapıyı kendi ulaştıkları yapılar üzerinden çalışmıştır. Bu projede en belirgin kısıtlama en az 800-en fazla 1500 m² olmasıdır ve projelerde m² farklılıklarından dolayı farklı ölçeklerde çalışmalarla çeşitlilikler oluşturulmuştur.

Tasarımda istenen teknik çizimler;

- Vaziyet Planı
- Kat Planları
- 4 Kesit
- Tavan Planı- Zemin Malzeme Planı
- Havalandırma-Isıtma/Soğutma-Aydınlatma-Su Tesisat Planları
- Detay Çizimleri (3 farklı detay Duvar-Döşeme-Mobilya detayı)
- Deprem Farkındalık çalışması
- Yapay Zekâ uygulamaları
- Sanat Akımı uygulamaları veya proje senaryosuna özgü konsept çalışması
- Yerel Kültür uygulamaları
- 3D obje

- Modelleme ve render (yapay zekâ, 3D obje modeli, sanat akımının kullanıldığı yer, yerel kültür)
- Çalışmalarını kendilerine ait web sitesinde yayınlanması

İkinci aşama ise proje aşamasında yapılanların tez yazımına dökülmesi ve bir tez kitapçığı hazırlanmasıdır. “*Antalya Belek Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Mezuniyet Projesi Yönergesi*”nde açıkça verilen yazım kılavuzu ve kapak biçimine uygun olarak yazılması beklenmektedir.

Mezuniyet Projesi yazımı başlıkları ise aşağıdaki başlıklardan oluşmaktadır;

1. Özet
2. Abstract
3. Giriş
- 3.1. Konu ve Tanımlar
- 3.2. Literatür
- 3.3. Amaç
4. Yer-Lokasyon Okuması
- 4.1. Coğrafi Değerler-Topoğrafya
- 4.2. Bölgenin Kültürel Değerleri
- 4.3. Çevresel Analizler
- 4.3.1. İklimsel Analizler
- 4.3.2. Ulaşım Analizleri
- 4.3.3. Mevcut Yapılarla ve Çevreyle İlişki
- 4.3.4. Kullanıcı Profili
5. Vaziyet

6. Yöntem, Tasarım ve Uygulamalar
 - 6.1. Mimari Özellikler
 - 6.1.1. İşlevlerin Organizasyonu
 - 6.1.2. Mekânsal Kurgu, Yapısal ve Strüktürel Kararlar
 - 6.2. Yerel Kültür
 - 6.3. Deprem Farkındalık
 - 6.4. Sanat Akımı
 - 6.5. Yapay Zekâ
 - 6.6. 3D Print
 - 6.7. Modelleme ve Render
7. Sonuç- Değerlendirme
8. Kaynaklar

Mezuniyet Projesi dersinin değerlendirilmesi ise haftalık kritikler, tez yazımı ve proje sunumu olarak 3 aşamada değerlendirilmektedir. Haftalık kritikleri, değerlendirmenin %20'sini, tez yazımı %20'sini ve proje sunumu %60'ını oluşturmaktadır. Haftalık kritikler, dönem başında ilan edilen çalışma programına göre belirtilen gün ve saatlerde danışman öğretim elemanınca değerlendirilir. Her öğrenci, danışmanı ile belirlediği randevusuna “Antalya Belek Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği”nde belirlenen devamsızlık kurallarına uygun olarak haftalık görüşmelerini yapmakla yükümlüdür.

Mezuniyet Projesi tezi, haftalık çalışma programında belirlenen çalışma planına ve

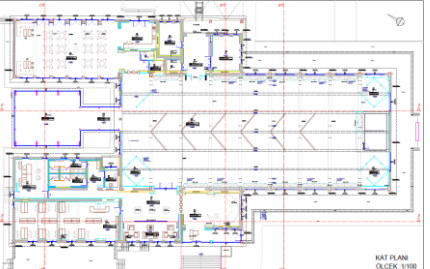
dönem başında verilen konu başlıklarına göre geliştirilir. Yazımın değerlendirmesi danışman öğretim elemanınca yapılır. Final tesliminde tezine ek olarak tezinin özeti niteliğinde bir bildiri hazırlaması da beklenmektedir. Yılsonunda hem tez hem de bildiri çalışmaları intihal programına yüklenerek benzerlik oranı da dikkate alınmaktadır. Çalışmalarda bu oranın %20'nin üzerine çıkmaması beklenmektedir.

Proje sunumu ise ara sınav ve yıl sonu sınavları döneminde belirlenen takvime göre en az 3 jürinin bulunduğu Mezuniyet Projesi Değerlendirme Jürisi tarafından tüm öğrencilere açık bir şekilde gerçekleştirilir. Değerlendirme jürisi proje sunumlarını “Antalya Belek Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Mezuniyet Projesi Yönergesi”nde yer alan ve dönem başında öğrencilere duyurulan Mezuniyet Projesi Ara Sınav ve Final Değerlendirme Çizelgelerine göre değerlendirilir (URL 1).

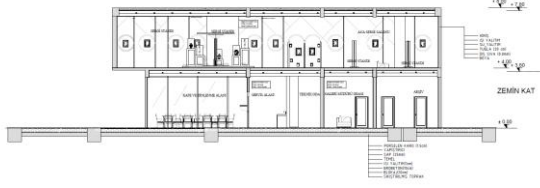
3.1. Dönem Sonu Değerlendirmesi

2023-2024 eğitim yılı bahar döneminde ICM 402 kodlu Mezuniyet Projesi dersinde uygulanan bu ders tasarımının çıktıları olarak bazı öğrenci çalışmaları tüm konu başlıklarıyla Çizelge 2’de sunulmuştur.

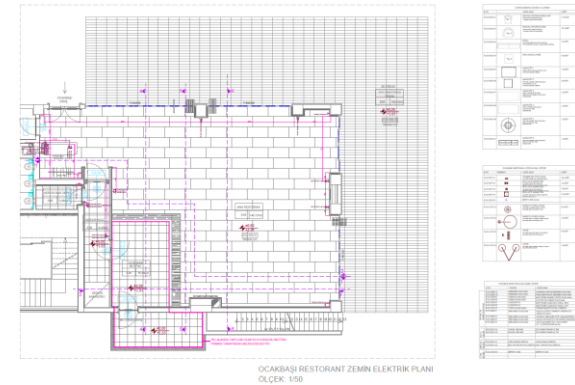
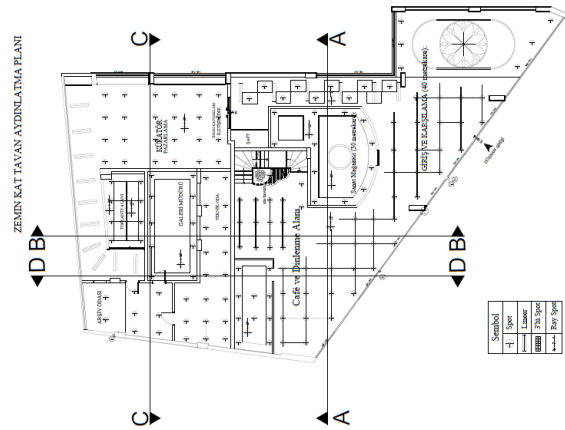
Çizelge 2. Konu başlıklarına göre çeşitli öğrencilerden örnek çalışmalar

• Kat Planları	
	

• Kesit

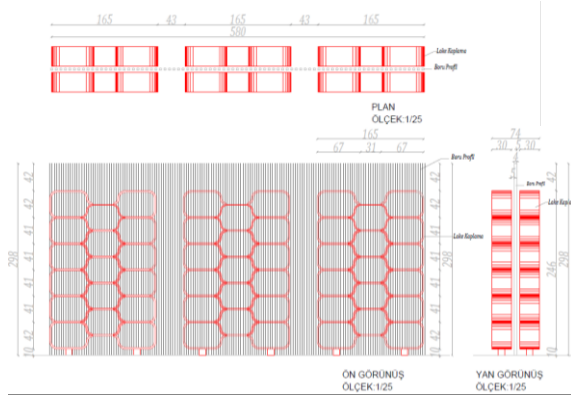

• Tavan Planı/Elektrik Planı

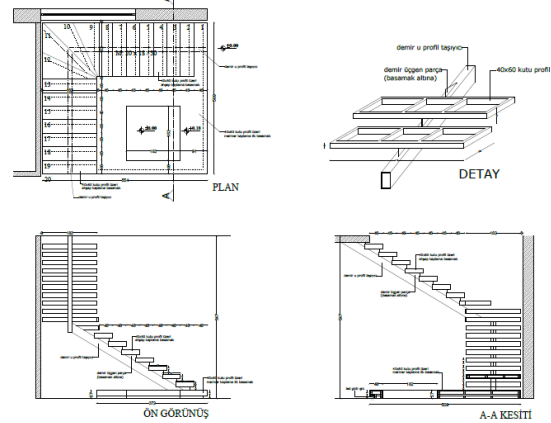

• Detay Çizimleri

KÜTÜPHANE-KİTAPLIK DETAY ÇİZİMİ

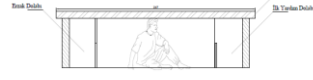
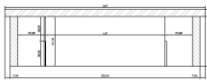
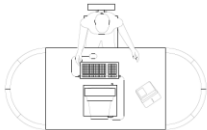

Merdiven Detayı

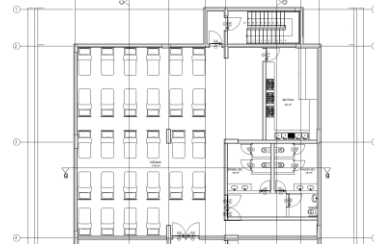

• Deprem Farkındalık Çalışması

Galeri içerisine entegre edilen deprem masaları, yüksek dayanıklılık sağlamak amacıyla özel olarak tasarlanmıştır. Bu yapılar, sismik dalgaların etkisi altında bile maksimum stabilite sağlayacak şekilde metal malzeme kullanılarak yapılmıştır. Metalin seçilme nedeni, yüksek tensil gücü ve mükemmel elastisite özellikleri sayesinde, şiddetli sarsıntılara karşı üstün koruma sunmasıdır. Masanın her iki yanında yer alan acil durum dolapları deprem anında kullanıcının ilk yardım ve beslenme ihtiyacını karşılamaktadır.

Türkiye'nin deprem riski yüksek bölgesinde yer alması nedeniyle, yeni bina projelerinde deprem güvenliği büyük önem taşımaktadır. Belediye binasında, acil durumlarda kullanıcıların güvenliğini sağlamak amacıyla 250 m²'lik bir sığınak alanı inşa edilmiştir. Bu sığınak, yüksek dayanıklılık gösteren malzemelerle deprem şartnamelerine uygun olarak yapılmış, erişim kolaylığı sağlanmış ve gerekli acil durum malzemeleriyle donatılmıştır. Ayrıca, sığınakta yeterli havalandırma ve temiz su kaynakları mevcuttur. Deprem farkındalığını artırmak için belediye binasında düzenli olarak deprem tatbikatları yapılması planlanmaktadır.

• Yapay Zekâ uygulamaları

Serik Yenimahalle'nin kültürel elementlerinden esinlenerek oluşturulmuş duvar kabartması. Zemin kattaki duvarda yer alan uygulama, bu bölgeye ait doğal ve tarihi unsurları analiz ederek dijital tasarıma entegre etmiştir. Yapay zeka, bölgesel bitki örtüsü, mimari yapılar ve tarihi semboller gibi simgeleri estetik ve anlamlı bir şekilde optimize etmiştir.

Yapay zekaya verilen görsel – alınan görsel

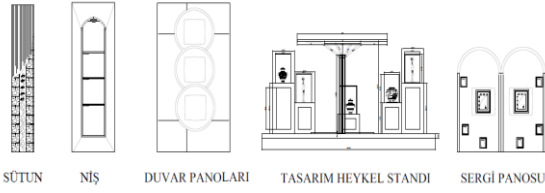
Proje sürecinde, Visoid uygulaması aracılığıyla yapay zeka kullanılarak peyzaj ve havuz tasarımı için çeşitli alternatifler oluşturulmuştur. Bu alternatifler, projenin ilerleyişinde rehberlik sağlamak ve tasarım kararlarına destek olmak amacıyla hazırlanmıştır. Oluşturulan örnekler, projenin peyzaj ve havuz tasarımında dikkate alınarak, tasarımın gelişimine katkı sağlamıştır. Visoid uygulamasından elde edilen peyzaj ve havuz tasarımı örnekleri, projenin ilham kaynaklarından biri olmuştur. Bu örnekler üzerinden yapılan incelemeler ve değerlendirmeler sonucunda, en uygun ve estetik açıdan tatmin edici tasarım seçilmiştir. Seçilen peyzaj tasarımı, vaziyet planına işlenerek projeye dahil edilmiş ve böylece doğal çevreyle bütünleşen bir yaşam alanı oluşturulmuştur. Yapay zeka destekli peyzaj ve havuz tasarımı süreci, projenin çeşitliliğini ve yaratıcılığını artırmıştır. Farklı tasarım seçenekleri üzerinde yapı oluşturulmuştur. Yapay çalışmalar, projenin estetik ve fonksiyonel gereksinimlerine uygun en iyi çözümün belirlenmesine yardımcı olmuştur. Bu sayede, villa projesi, peyzaj ve havuz tasarımıyla birlikte daha kapsamlı ve etkileyici bir nitelik kazanmıştır.

Yapay zekaya verilen görsel – alınan görsel

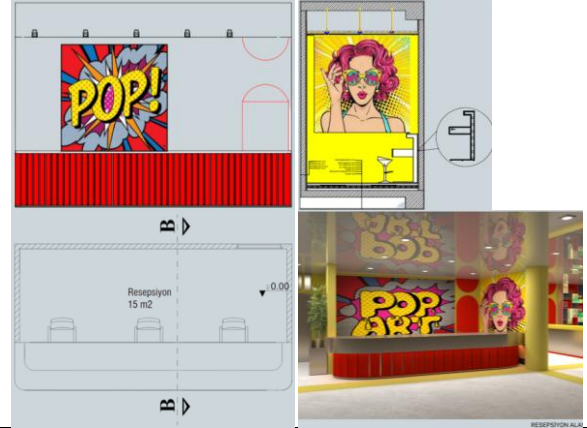
• Sanat Akımı uygulamaları

NEOKLASİZM SANAT AKIMI VE DENGİ İLKESİ

Neoklasizm sanat akımından esinlenilerek tasarlanmıştır. Bu akımın sadelik, simetri ve ölçülülük gibi özellikleri, temel tasarım ilkesi olan denge ile uyum içindedir. Mekan içerisindeki kolonlar, duvar sergi çerçeveleri, nişler, sergi panoları ve standlar Neoklasizm ve denge ilkesinden ilham alınarak tasarlanmıştır. Mermer yüzeyli sergi standları ve denge ilkesine sergi panoları, bu tasarım yaklaşımını yansıtarak mekânda estetik bir bütünlük ve uyum sağlamaktadır.

Pop art akımını butik otel projemizde kullanarak canlı ve enerjik bir atmosfer yaratık. Bu akımın canlı renkleri ve cesur tasarımlarını duvarlarda, mobilyalarda ve duvar posterlerinde özenle uygulandı. Duvarlarda büyük ölçekli pop art grafikleri ve desenleri, mobilyalarda ise parlak renkler ve geometrik desenler kullanıldı. Lobi, odalar ve ortak alanlarda pop artın karakteristik özellikleriyle misafirlerimize adeta bir sanat galerisi hissi sunmayı amaçlandı. Duvar posterlerinde pop artın ikonik figürlerini ve renk paletlerini kullanarak etkileyici bir atmosfer oluşturmaya tercih edildi.

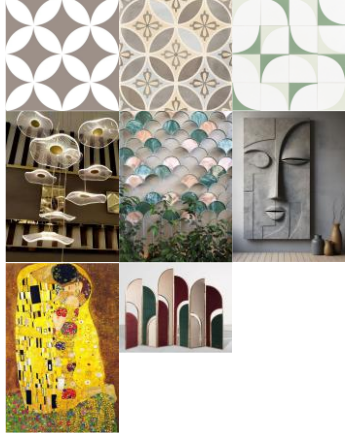

• Yerel Kültür uygulamaları

YEREL KÜLTÜR ÇALIŞMALARI: Antalya ili, zengin tarihi ve kültürel bir mirasa sahiptir. Bu nedenle, günümüzün kültürel değerleri için etkili unsurları ele alabiliriz. Antik Kentler ve Tarihî Yapılar, Müzeler, Etnografik Değerler, Doğal Güzellikler ve Festivaller.

KULLANILACAK MALZEMELER: SERAMİK GRANİT PORSELEN DESENİ KAROLAR, SARKIT AVİZE, LED IŞIK VE LED SPOT, SERAMİK KOMPOZİT DUVAR LEVHASI, SERAMİK DUVAR MOTİFİ, ÇELİK ÇERÇEVELİ NERVÜRLÜ VİTRAY CAM, AKÇAĞAÇ AHŞABI, ÇELİK ÇERÇEVE, TAVAN NİŞLERİ, ÇELİK TASARIM SANDALYE, BİTKİLER VE DUVAR MOTİFLERİ.

PROJEDE NEREDE YER ALDI: SERAMİK GRANİT PORSELEN DESENİ KAROLAR ZEMİNDE, SARKIT AVİZE, LED IŞIK VE LED SPOT TAVANDA VE DUVARLARDA, SERAMİK KOMPOZİT DUVAR LEVHASI DUVARDA, SERAMİK DUVAR MOTİFİ DUVARDA, ÇELİK ÇERÇEVELİ NERVÜRLÜ VİTRAY CAM KAPILARDA, AKÇAĞAÇ AHŞABI RESEPSİYON MASASINDA, ÇELİK ÇERÇEVE RESEPSİYON MASASINDA, TAVAN NİŞLERİ TAVAN TASARIMINDA, ÇELİK TASARIM SANDALYE OTurma ALANLARINDA, BİTKİLER VE DUVAR MOTİFLERİ DUVARLARDA VE KOLON ÇEVRELERİNDE.

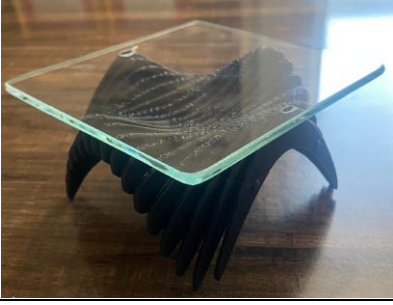

YEREL KÜLTÜR ÇALIŞMALARI

Antalya Serik Yeni Mahalle'nin yerel kültürünü ve estetik değerlerini yansıtmak için bölgenin geleneksel zemin mozaik desenleri kullanılmıştır. Bu mozaikler, tarihi dokuyu ve kültürel mirası modern tasarımla buluşturarak mekâna özgünlük ve karakter kazandırmaktadır. Görselden ilham alınarak projenin her iki katında da uygulanmıştır.

• 3D obje

• Modelleme ve render

4. MEZUNİYET PROJESİ DERSİ ANKETİ VE BULGULARI

Dersin uygulaması ardından dersi alan öğrencilere anket uygulaması yapılmıştır. Dersi alan 34 öğrenci bulunmaktadır. Bu ankete 31

öğrenci katılmayı onaylamıştır ve analiz bu 31 öğrenci üzerinden yapılmıştır.

Ankette aşağıda Çizelge 3'te yer alan sorular sorulmuştur.

Çizelge 3. Anket soruları

1. Kazanımlarınız neler oldu?
2. Zorluklarınız nelerdi, nasıl çözümler aradınız?
3. Önerileriniz var mı, varsa nelerdir?
4. Literatür, kaynakça oluştururken nelerden yararlandınız?
5. Yerel Kültürü nasıl kullandınız?
6. Yapay zekâyı nerede, nasıl kullandınız?
7. Deprem farkındalıklı ilgili ne çalışma yaptınız?
8. Sanat akımlarının hangilerini nerede kullandınız?
9. 3D yazıcıdan bastığınız modeli nerede, hangi mobilya vs. alanda kullandınız?

4.1. Dersin Kazanımları, Zorluklar ve Yapılan Öneriler

Anket sorularının yanıtları içerik analizi yapılarak incelendiğinde ilk soru olan “Kazanımınız ne oldu?” sorusuna gelen yanıtlar, mezuniyet projesi sürecinde öğrencilerin genel olarak tasarım, teknik bilgi, araştırma yeteneği ve uygulama becerileri üzerine yoğunlaşmaktadır. Birçok öğrenci, proje hazırlama sürecinde yeni yapı türlerini öğrendiğini, modern mimari prensipleri ve tarihsel bağlamı kavradığını, ayrıca işlevsel ve estetik tasarımı dengeleme konusunda deneyim kazandığını belirtmiştir. Projelerin detaylı analizi sayesinde malzeme bilgisi, üç boyutlu

modelleme, teknik çizim ve sürdürülebilir tasarım gibi alanlarda gelişim sağlandığı vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra, akademik araştırma yapma, tez yazımı ve sunum teknikleri gibi becerilerin de bu süreçte geliştiği ifade edilmiştir. Özellikle proje yönetimi, zaman planlaması ve disiplinler arası iş birliği gibi konularda edinilen tecrübeler, öğrencilerin mesleki hayata hazırlanmasında önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca, bazı öğrenciler restorasyon, iklimlendirme, aydınlatma ve engelli erişimi gibi uzmanlık gerektiren konularda daha fazla bilgi edinme arzusunu dile getirmiştir. Genel olarak, mezuniyet projesinin öğrencilere kapsamlı bir pratik deneyim, yaratıcı düşünme

ve problem çözme yeteneği kazandırdığı görülmektedir.

Diğer soru olan “Zorluklarınız nelerdi, nasıl çözümler aradınız?” sorusunun yanıtları, projesi sürecinde öğrencilerin karşılaştığı zorluklar genellikle tasarım, teknik detaylar, zaman yönetimi ve kaynak bulma gibi konularda yoğunlaşmaktadır. Birçok öğrenci, projeye başlama aşamasında ve yeni bir yapı tipi üzerinde çalışırken zorlandığını belirtmiştir. Özellikle fonksiyonel dönüşüm projeleri (örneğin, villanın polikliniğe çevrilmesi) ve konsept entegrasyonu (Pop Art gibi renkli bir akımın otel tasarımına uyarlanması) süreçlerinde zorluklar yaşanmıştır. Teknik konularda eksik bilgi (su tesisatı, havalandırma, engelli erişimi) de öne çıkan sorunlar arasındadır.

Ayrıca tez yazarken kaynak bulma ve akademik araştırma yapma sürecinde yaşanan zorluklar, dile getirilmiştir. Ek olarak, İşletmede Mesleki Eğitim stajı ile projenin aynı anda yürütülmesi, zaman baskısı ve farklı hocaların beklentilerinin uyumlaştırılması gibi organizasyonel zorluklar da sıkça dile getirilmiştir.

Üçüncü sorunun yanıtı ise önerileri oluşturmaktadır. Proje sürecine ilişkin öğrenci önerileri genellikle üç ana başlıkta toplanmaktadır: zaman yönetimi, sürecin iyileştirilmesi ve akademik içerik. Öğrencilerin büyük çoğunluğu, staj ve projenin aynı dönemde yürütülmesinin yarattığı zorluklara dikkat çekerek stajın farklı bir döneme alınmasını veya haftada bir günün tamamen projeye ayrılmasını önermektedir. Birçok katılımcı, tez yazım sürecinin projeye ayrılacak zamanı kısıtladığını belirterek ya tezin kaldırılmasını ya da daha kısa bir rapor formatına dönüştürülmesini talep etmektedir. Teknik konularda (özellikle tesisat sistemleri ve malzeme bilgisi) daha fazla uygulamalı eğitim verilmesi gerektiği sıkça vurgulanırken, danışman hocaların daha tutarlı ve net yönlendirmeler yapması da öne çıkan diğer bir öneridir. Ayrıca, proje sürecinin daha erken başlatılması ve kaynak bulma konusunda akademik destek sağlanması, öğrencilerin sıkça dile getirdiği diğer iyileştirme önerileri arasında yer almaktadır.

4.2. Literatür ve Kaynakça Çalışması

Öğrencilerin büyük çoğunluğu literatür ve kaynakça oluştururken dijital akademik kaynaklardan yoğun şekilde yararlandıklarını belirtmişlerdir. En sık başvurulan kaynaklar arasında DergiPark, Google Akademik (Google Scholar) ve YÖK Tez gibi akademik veri tabanları öne çıkmaktadır. Bunun yanı sıra öğrenciler, yapay zekâ araçları, internet arama motorları (Google, Yandex), yayınlanmış makaleler, tezler, konferans bildirileri ve kitaplardan da faydalandıklarını ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar özellikle uluslararası kaynaklara ve güncel akademik çalışmalara ulaşmanın önemini vurgularken, projelerine özgü teknik konularda (akustik, tesisat sistemleri gibi) uzmanlaşmış akademisyenlerin çalışmalarına başvurduklarını belirtmişlerdir.

4.3. Yerel Kültür Uygulamaları

Proje içeriğine yönelik ilk soru, yerel kültürün projeye dahil edilmesi konusudur. Öğrencilerin büyük çoğunluğu, yerel kültürü projelerine mimari detaylar, malzeme seçimi ve dekoratif öğeler yoluyla entegre ettiklerini belirtmiştir. En yaygın uygulamalar arasında bölgeye özgü malzemelerin kullanımı, geleneksel motiflerin modern yorumlarla tasarıma aktarılması ve yöresel mimari öğelerin çağdaş formlarla birleştirilmesi öne çıkmaktadır. Bazı öğrenciler, projelerinin bulunduğu şehrin tarihi dokusunu araştırarak bunları işlevsel ve sembolik öğelerle yansıtmıştır. Diğerleri ise yerel kültürü peyzaj düzenlemelerinde (endemik bitkiler), mobilya tasarımında veya mekân konseptlerinde kullanmıştır.

4.4. Yapay Zekâ Uygulamaları

Dersin dijitalleşmesi için en önemli uygulamalardan biri olan proje sürecine yapay zekâ entegrasi üzerine, öğrencilerin büyük çoğunluğu yapay zekâyı tasarım sürecinin farklı aşamalarında kullandığını belirtmiştir. En yaygın kullanım alanları arasında render oluşturma, ilham alma ve konsept geliştirme öne çıkmaktadır. Birçok öğrenci, yapay zekâ araçlarından 3D modelleme, iç-dış mekân renderları ve dekoratif öğeler (duvar kabartmaları, seramik desenler) tasarlamak için yararlandığını ifade etmiştir. Bazıları, yapay zekâyı mobilya tasarımı ve mekânsal düzenlemelerde kullanırken, diğerleri akademik araştırma ve metin yazımı gibi destekleyici süreçlerde faydalandığını belirtmiştir. Özellikle

“prompt girerek” hızlı tasarım alternatifleri üretme, öğrencilerin sıkça başvurduğu bir yöntem olmuştur. Bunun yanı sıra, yapay zekânın bir diğer uygulama olan deprem farkındalığı uygulaması, yerel kültürü yansıtan motifler ve dijital sanat enstalasyonları gibi özgün projelerde de kullanıldığı görülmüştür. Ancak, bir kısım öğrenci yapay zekâyı sınırlı düzeyde kullandığını veya hiç kullanmadığını da ifade etmiştir.

4.5. Deprem Farkındalık Uygulamaları

Öğrencilerin deprem farkındalığına yönelik çalışmaları genellikle yapısal güvenlik önlemleri, mobilya tasarımı ve acil durum planlaması üzerine odaklanmıştır. En yaygın uygulamalar arasında deprem kaçış odaları, çelik konstrüksiyonlu taşıyıcı sistemler, sabitlenmiş mobilyalar ve acil toplanma alanları olarak dikkat çekmektedir. Bazı öğrenciler, depreme dayanıklı yatak tasarımları (içine sığınak entegreli), çelik profilli sütunlar ve sismik izolatörler gibi teknik çözümler geliştirirken, diğerleri deprem simülasyon masaları, erzak depoları ve yangın merdivenleri gibi işlevsel öğeleri projelerine entegre etmiştir. Yerel malzemelerin sağlamlığına vurgu yapanlar ve afet bilgilendirme alanları (konferans salonları, tabelalar) tasarlayanlar da bulunmaktadır. Ayrıca, forekazık uygulamaları, yatay mimari tercihleri ve hafif malzeme kullanımı gibi yaklaşımlar da öne çıkmıştır. Öğrencilerin bir kısmı ise deprem farkındalığını yapay zekâ destekli deprem konteynırları veya mevcut yapıların güçlendirildiğine dair görsel uyarılar gibi yenilikçi fikirlerle ele almıştır.

4.6. Sanat Akımları Uygulamaları

Sanat akımları uygulamasına verilen yanıtlar da öğrencilerin büyük çoğunluğu, projelerinde mekân kimliğini oluşturmak, konsepti desteklemek ve estetik bütünlük sağlamak amacıyla kullandıklarını belirtmiştir. En sık tercih edilen akımlar arasında Modernizm, Kübizm, Art Nouveau, Minimalizm ve Brutalizm öne çıkarken, yerel kültürle bağlantılı olarak Anadolu Selçuklu ve Romanesk mimari de kullanılmıştır. Öğrenciler bu akımları çoğunlukla mobilya tasarımı (kırımlı formlar, sade hatlar), duvar panelleri, vitray detaylar, sütunlar ve mekânın genel atmosferini şekillendirmede uygulamıştır. Bazı projelerde akımların eklektik bir yaklaşımla birleştirildiği (örneğin Antik Yunan ile Minimalizm) veya çağdaş yorumlarla yeniden ele alındığı

(Fluxus'tan ilhamla dijital enstalasyonlar) görülmüştür. Özellikle lobiler, sergi alanları ve otel odaları gibi kamusal mekânlarda sanat akımlarının daha belirgin şekilde öne çıkarıldığı dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra, postmodern alaycılık, Arts and Crafts felsefesine uygun el yapımı detaylar ve İskandinav tarzının sadeliği gibi özgün yaklaşımlar da projelere yansıtılmıştır.

4.7. 3D Yazıcı Kullanımı

Son olarak 3D yazıcı kullanımı sorusu yanıtları incelendiğinde, öğrenciler genellikle özgün mobilya, dekoratif objeler ve mimari detaylar üretmek üzerine yoğunlaşmıştır. En yaygın uygulamalar arasında lobi masaları, oturma grupları, duvar panelleri, aydınlatma elemanları ve sergi stantları öne çıkmaktadır. Bazı öğrenciler, yerel kültür ve sanat akımlarından esinlenerek tasarladıkları anıtsal objeleri (örneğin giriş alanındaki oturma birimleri) veya fonksiyonel mobilyaları (parametrik sehpa, kitap rafları, kelebek formu sandalyeler) 3D baskı ile üretmişlerdir. Bunun yanı sıra, mimari prototipler (bina girişleri, sütunlar) ve marka kimliği oluşturan öğeler (spor merkezi logoları) da 3D yazıcı kullanılan diğer alanlar arasındadır. Özellikle kişiselleştirilmiş tasarımların ve mekâna özel çözümlerin bu teknolojiyle hayata geçirildiği görülmektedir. Ancak, bir grup öğrenci 3D yazıcıyı hiç kullanmadığını veya sadece küçük ölçekli prototipler için değerlendirdiğini belirtmiştir.

5. TARTIŞMA VE DEĞERLENDİRME

Anket sonuçları, mezuniyet projesi sürecinin öğrencilere teknik ve tasarım becerilerinin yanı sıra zaman yönetimi ve problem çözme yetkinlikleri kazandırdığını ortaya koymaktadır. Ancak, İşletmede Mesleki Eğitim dersi stajı ve projenin aynı dönemde yürütülmesi, öğrencilerin önemli bir bölümünde zaman baskısı ve odaklanma sorunları yaratmıştır. Bu durum, haftalık programların yeniden düzenlenmesi veya müfredatın yenilenerek staj ve proje dönemlerinin ayrıştırılması gerekliliğini işaret etmektedir. Ayrıca, tez yazım sürecinin proje üretimini sekteye uğrattığı yönündeki eleştiriler, tez yerine kısa rapor alternatifinin değerlendirilmesini gündeme getirmektedir. Öğrencilerin teknik konularda (tesisat, malzeme bilgisi) eksikliklerini vurgulaması, lisans eğitiminde uygulamalı derslerin artırılması ihtiyacını desteklemektedir. Tez yazım

süreçlerinde kaynak açısından zorlanmaları ya da proje sürecinde takıldıkları noktalarda öğrenciler, danışman hocalarının rehberliğinden, staj yaptıkları firmalardaki uzmanlardan destek alarak ve yönetmelik vs. gibi kişisel araştırmalar yaparak sorunların üstesinden gelmeye çalışmışlardır.

Yapay zekâ ve 3D yazıcı teknolojilerinin proje sürecine entegrasyonu, öğrencilerin tasarım verimliliğini ve yaratıcılığını artırmıştır. Yapay zekânın tasarım sürecini hızlandıran, yaratıcı çözümler sunan ve görselleştirmeyi kolaylaştıran bir araç olarak değerlendirildiği anlaşılmaktadır. 3D baskının tasarım sürecinde yaratıcılığı artıran, karmaşık formları mümkün kılan ve kişiselleştirilmiş çözümler sunan bir araç olarak benimsendiği anlaşılmaktadır. Ancak, bu araçların kullanımında belirgin bir eşitsizlik göze çarpmaktadır: Bazı öğrenciler yapay zekâyı render, konsept geliştirme ve akademik araştırmada etkin şekilde kullanırken, bir kısmı ise bu teknolojilere erişim veya beceri eksikliği nedeniyle sınırlı fayda sağlamıştır. Benzer şekilde, 3D yazıcı kullanımı kişiselleştirilmiş tasarımlarla sınırlı kalmış, mimari prototipleme gibi alanlarda potansiyeli tam olarak değerlendirilememiştir. Bu bulgular, danışmanların dijital araçlara kullanıma yönlendirmesi, bu araçlara erişimin yaygınlaştırılması ve öğrencilere yönelik uygulamalı eğitimlerin zorunlu hale getirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin yerel kültürü malzeme, motif ve mekânsal organizasyon yoluyla projelerine yansıtılmaları, mimari kimlik oluşturmada başarılı örnekler sunmuştur. Öğrenciler yerel kültürü yalnızca estetik bir unsur olarak değil, mekân kimliğini oluşturan, tarihle bağ kuran ve kullanıcı deneyimini zenginleştiren bir araç olarak ele almışlardır. Ancak, yerel öğelerin bazen yüzeysel (dekoratif) düzeyde kalması veya kavramsal derinlikten yoksun olması, kültürel aidiyetin nasıl stratejik bir tasarım parametresine dönüştürüleceği konusunda pedagojik bir açığı işaret etmektedir. Sanat akımlarının kullanımında ise Modernizm ve Minimalizm gibi evrensel akımların ağırlıkta olması, Anadolu'ya özgü çağdaş yorumların sınırlı kalmasına neden olmuştur. Bu durum, müfredatta yerel mimari ve sanat tarihinin daha kapsamlı ele alındığı teorik derslerin gerekliliğini vurgulamaktadır.

Deprem farkındalık çalışması genel olarak, projelerde pasif güvenlik önlemlerinin yanı sıra kullanıcı bilincini artıran çözümlerin ön planda olduğu görülmektedir. Deprem farkındalığına yönelik çözümlerde öğrencilerin çoğunlukla “reaktif” önlemler (sabit mobilyalar, kaçış odaları) ürettiği, yapısal dayanıklılık veya kentsel ölçekli afet senaryoları gibi “proaktif” yaklaşımların sınırlı kaldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, sürdürülebilir malzeme kullanımı ve enerji verimliliği gibi kritik konuların ancak birkaç projede detaylandırıldığı dikkat çekmektedir. Bu bulgular, tasarım stüdyolarında afet yönetimi ve ekolojik tasarım ilkelerinin daha sistematik şekilde ele alınması gerektiğini göstermektedir. Öğrencilerin teknik altyapı eksikliklerini (örneğin havalandırma hesapları) dile getirmesi, mühendislik-mimarlık iş birliğini güçlendirecek ortak projelerin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Tüm bu bulgular ve tartışma ardından Antalya Belek Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde ICM 402 Mezuniyet Projesi dersinde uygulanmaya başlayan bu dersin tasarımının uygulamasının faydalı olduğu değerlendirilebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Elde edilen veriler ışığında, bu ders tasarımının öğrencilere önemli mesleki kazanımlar sağladığı ve tasarım pratiğini geliştirdiği açıkça görülmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu, proje sürecinde teknik bilgi, araştırma yeteneği ve yaratıcı problem çözme gibi kritik beceriler edindiğini belirtmiştir. Ayrıca, yapay zekâ ve 3D yazıcı gibi dijital araçların kullanımı, içmimarlık eğitiminde dijitalleşmeyi artırmış olup öğrencilerin projelerine teknoloji entegrasyonu konusunda deneyim kazanmasını sağlamıştır. Yerel kültür ve sanat akımlarının projelere yansıtılması ise mekânsal kimlik oluşturma ve bağlamsal tasarım becerilerini güçlendirmiştir.

Ancak, sürecin zaman yönetimi, teknik altyapı eksiklikleri ve danışmanlık süreçlerindeki tutarsızlıklar gibi zorlukları da beraberinde getirdiği göz ardı edilmemelidir. Staj ile projenin aynı döneme denk gelmesi, öğrencilerin iş yükünü artırmış; tez yazım sürecinin proje üretimini sekteye uğratması ise müfredatın revizyonu gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu bakımdan öğrencilerin staj yapacakları firmalar ile yapacakları sözleşme

evrağı olan “İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü İşletmede Mesleki Eğitim Dersi Sözleşmesi”ne öğrencinin bir gün Mezuniyet Projesi dersine vakit ayırmasının sağlanması gerekliliği maddesi eklenmiştir (URL 2). Ayrıca, deprem farkındalığı ve sürdürülebilirlik gibi konuların bazı projelerde yüzeysel kalması, bu alanlarda daha derinlemesine eğitim ve uygulama ihtiyacını işaret etmektedir.

Genel olarak, bu ders tasarımının öğrencilerin mesleki yetkinliklerini geliştirmede etkili olduğu, ancak zaman yönetimi, teknoloji erişimi ve müfredat dengesi gibi konularda iyileştirmelere ihtiyaç duyduğu söylenebilir. Sürecin olumlu yönleri, özellikle pratik deneyim ve yaratıcı düşünme becerileri kazandırması açısından dikkate değerdir. Ancak, öğrencilerin karşılaştığı zorlukların giderilmesi için dijital araç eğitimlerinin artırılması ve danışmanlık süreçlerinin standartlaştırılması gibi adımlar atılarak dersin etkinliği daha da artırılabilir. Sonuç olarak, bu tasarımın temelde başarılı olduğu, ancak dinamik bir iyileştirme süreciyle daha verimli hale gelebileceği değerlendirilmektedir.

TEŞEKKÜR

Yazarlar, bu çalışmaya katkı sağlayan Antalya Belek Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü 2024 yılı mezunlarına teşekkür eder.

AÇIKLAMA

“Bu çalışma için Antalya Belek Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 05.08.2025 tarih ve 25 sayılı 77 nolu kararla onay alınmıştır.” Bu çalışma, gerekli olmadığı için bir kurumsal inceleme kurulunun onayına tabi tutulmamıştır; ancak Helsinki Bildirgesi'ne uyulmuştur. Ayrıca, veri toplama araçlarının uygulanmasından önce katılımcılar yazar(lar) tarafından çalışmanın amacı hakkında bilgilendirilmiştir. Öğrencilere (katılımcılara) çalışmaya katılmaya gönüllü olup olmadıkları sorulmuştur. Daha sonra araştırma ile ilgili veri toplama araçları sadece gönüllü öğrencilere (katılımcılara) uygulanmıştır. Böylece tüm katılımcılar bilgilendirilmiş onam formu alınmış olup ve istedikleri zaman çalışmadan çekilebilecekleri konusunda bilgilendirilmişlerdir.

KAYNAKLAR

AboWardah, E. S. (2020). Bridging the gap between research and schematic design phases in teaching architectural graduation projects. *Frontiers of Architectural Research* 9, p.82-105.

Alnejem, M. M. A. (2018). Developing of Evaluation Criteria for Graduation Projects in Interior Design Specialization OCMT as A Case Study. *Journal of University of Babylon for Engineering Sciences*, Vol. 26, Issue 7, pp.250-270.

Chan, C.S. (1990). Cognitive processes in architectural design problem solving. *Design Studies*, Vol. 11, Issue 2, p.60-80.

Cordan, Ö., Görgül, E., Numan, B., Çinçik, B. (2014). Curriculum development in interior architecture education: ITU case. *A/Z ITU Journal of the Faculty of Architecture*, Vol. 11, Issue 1, p.185-197.

Ding, X. H. (2020). Research on the Topic Selection of the Graduation Project for the Architecture Major. *Open Journal of Social Sciences*, 8, p.279-285. <https://doi.org/10.4236/jss.2020.812022>

Elsamanoudy, G., Elsayed A. (2014). Classification of Interior Design Graduation Project to Reach Final Jury Assessing Criteria. Paper presented at the ICERI2014 Proceedings (17-19 November, 2014), Seville, Spain, p. 3476-3484.

Fitoz, İ. (2015). Interior Design Education Programs during Historical Periods. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Vol. 174, Issue 12, p.4122-4129. DOI: 10.1016/j.sbspro.2015.01.1248

Ghonim, M., Eweda, N. (2018). Best practices in managing, supervising, and assessing architectural graduation projects: A quantitative study. *Frontiers of Architectural Research*, Vol. 7, Issue 3, p.424-439. DOI: 10.1016/j.foar.2018.06.002

Kaptan, B. B. (2003). 20. Yüzyıldaki Toplumsal Değişimler Paralelinde İç Mekân Tasarımı Eğitiminin Gelişimi, (Sanatta Yeterlilik Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kırıcı, S., Çetinkaya, K., Karataş, A., Ünal, N., Uyanık Çirkin N., Dilaveroğlu İ., Çelik S. (2025). İçmimarlık Eğitiminde İşletmede Mesleki Eğitim Uygulaması Antalya Belek Üniversitesi Örneği. *Mekânsal Çalışmalar Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, s.39-56.

Oxman, R. (2008). Digital architecture as a challenge for design pedagogy: Theory, knowledge, models and medium. *Design Studies*, Vol. 29, Issue 2, p. 99-120.

Usta, G., Melikoglu Eke, A. S., Ilik Saltik, O. (2022). Between Education & Profession: An Evaluation of Graduation Projects in the Field of Interior Architecture in Turkey. *Journal of Design Studio, ICMEK-5 Rethinking*, Vol. 4, Special Issue 2, p. 5-20.

Üst, S., Güler, A.C. (2021). İç Mimarlık Eğitiminde Koruma Bilincinin Geliştirilmesine Bir Katkı: Mezuniyet Projesi Örneği: İç Mimarlık Eğitiminde Koruma Bilinci. *Tasarım+Kuram*, Vol. 17, Issue 34, p.67-83.

Üst, S., Sezginalp Özçetin, P., Karabulut, H. (2024). Graduation projects within interior architecture education in Turkey: Limits, possibilities, prospects. *ITU A|Z*, Vol. 21, Issue 2. p. 391-410. <https://www.az.itu.edu.tr/index.php/jfa/article/view/932/711>

Weigand, J., Harwood, B. (2007). Defining Graduate Education in Interior Design. *Journal of Interior Design*, Vol 33, Issue 2. p. 3-10. DOI: 10.1111/j.1939-1668.2007.tb00315.x

URL 1. Antalya Belek Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Mezuniyet Projesi Yönergesi. <https://www.belek.edu.tr/Akademi/15-26-3.pdf>, 07.07.2025.

URL 2. Antalya Belek Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü İşletmede Mesleki Eğitim Sözleşmesi, <https://www.belek.edu.tr/Akademi/15-26-2-3.pdf>, 08.08.2025.